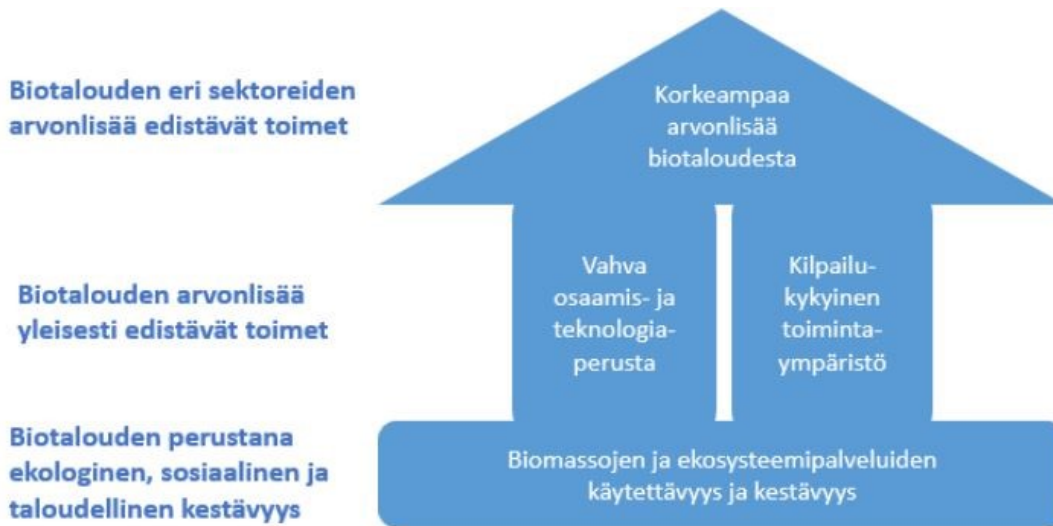

Biotalousstrategian päivitys

Kysely Otakantaa.fi-palvelussa, liite: Strategisten painopisteiden tarkempi kuvailu.

1. BIOMASSOJEN JA EKOSYSTEEMIPALVELUIDEN KÄYTETTÄVYYS JA KESTÄVYYS

Suomen runsaasti uusiutuviin luonnonvaroihin ja vesistöihin perustuva kestävä biomassojen tuotanto luo vankan perustan biotalouden arvoketjuille, joista merkittävimpiä ovat maatalous, ruoka- ja elintarvikeketju, metsätalous, metsäperäiset tuotteet ja materiaalit, puurakentaminen ja puutuotteet ja bioenergia sekä vesistä tuotettava ruoka, energia ja muut hyödykkeet.

Uusiutuvien luonnonvarojen käyttö kasvaa siirryttäessä fossiilitaloudesta biotalouteen samalla, kun maailman väkiluvun voimakas kasvu lisää myös elintarvikkeiden kysyntää. Vaikka biomassoja on Suomessa runsaasti, niitä ei ole rajattomasti, joten niitä on käytettävä resurssitehokkaasti ja kestävästi.

Kestävien ja uusiutuvien raaka-aineen ja biomassatuotannon perusedellytyksenä on kestävä ja kannattava maa- ja metsätalous sekä kalastus ja vesiviljely. Uusiutuvien luonnonvarojen käytön on oltava kokonaiskestävä, mikä tarkoittaa sitä, että sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyden vaatimusten on täyttyvä samanaikaisesti. Suomen biotalouden kasvumahdollisuudet syntyvät pitkälti biomassavarojemme hyödyntämisestä. Tarvitaan tutkimukseen perustuvaa tietoa biomassavarojen saatavuudesta ja kestävästä käytön lisäämisestä, uusia liiketoimintamalleja ja rahoitusmalleja sekä toimialarajat ylittävää yhteistyötä.

2. VAHVA OSAAMIS- JA TEKNOLOGIAPERUSTA

Monipuolinen biotalouden osaaminen on kilpailuetu, joka rakentuu laadukkaana tutkintokoulutuksen sekä työuran aikaisen osaamisen lisäämisen ja päivittämisen varaan. Biotalousstrategian kiinnostavuus pohjautuu vahvaan luontosuhteeseemme. Positiivisesta kehityksestä on pidettävä huolta korona-retkeilyn jälkeenkin, jotta luonnontieteiden parissa opiskelu ja poikkitieteellinen ymmärrys olisivat vahva osa suomalaisuutta.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen alueellisen profiloitumisen kautta vahvistetaan tutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja samalla innovaatiotoimintaa sekä helpotetaan asiantuntevan työvoiman alueellista saatavuutta.

Jatkuvan oppimisen pitkäjänteisellä kehittämisellä tuetaan työpaikalla tapahtuvaa ja työikäisten osaamisen kehittämistä, mikä osaltaan vastaa muuttuviin kehitysnäkymiin kuten väestönmuutos.

Toimijoista lähtevät vapaaehtoiset kumppanuudet ja sopimukset voivat edistää tehokkaasti tavoitteiden saavuttamista. Motivoituneet toimijat edistävät omista realistisista tavoitteistaan biotalouden lisäarvon kasvattamista. Solmitaan kiertotalousohjelman tapaan materiaalitehokkuus- ja muita temaattisia kumppanuussitoumuksia yhteisen kehittämistyön tueksi.

3. KILPAILUKYKYINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Biotalous toimintaympäristöä määrittää kotimainen, EU-tason sekä kansainvälinen toimintaympäristö siihen liittyvine säädös- ja politiikkaympäristöineen. Biotalous investoinnit edellyttävät varsin pitkää takaisinmaksuaikaa ja toimijoiden on pystyttävä luottamaan säädös- ja politiikkaympäristön vakauteen. Verrattain vakaa sääntely-ympäristö on biotalous kehittymisen edellytys. Toisaalta mikäli tavat käyttää uusiutuvia raaka-aineita muuttuvat esimerkiksi enemmän arvonalisää tuottavaan suuntaan, nykyisessä toimintaympäristössä voi olla piirteitä, jotka eivät tätä tue. EU-sääntely muodostaa tärkeän osan suomalaisen biotalous sääntely-ympäristöstä. Esimerkiksi rahoitukseen, teollisuuspolitiikkaan, tutkimus- ja kehityspolitiikkaan sekä maatalous- ja ympäristöpolitiikkaan liittyy EU-sääntelyä. Uudet biojalostamoinvestoinnit sekä nykyisten laitosten kehittäminen on tärkeää, jotta biotalous arvonlisätuotteita saadaan markkinoille.

4. KORKEAMPAA ARVONLISÄÄ BIOTALOUDESTA

Biotalous taloudellinen tuotanto on kasvanut perinteisesti tuotantomääriä kasvattamalla. Tulevaisuudessa olisi kuitenkin korostettava lisäarvoa tuottavia investointeja ja tuotantoa. Biotalous arvonlisä oli 26 mrd euroa vuonna 2019. Mikäli biotalousstrategian päivityksen tavoite biotalous arvonlisän kasvusta 3 %:sta 4 %:iin toteutuu, olisi biotalous arvonlisä 50 mrd euroa vuonna 2035.

Huoli muuttuvasta ilmastosta ja biologisen monimuotoisuuden vähenemisestä haastaa biotalous, sen raaka-aineiden hankinnan ja tuotteiden elinkaaret. Investoiminen uusiin, resurssitehokkaisiin prosesseihin tarjoaa merkittävän potentiaalin lisätä sekä kokonaistuotantoa että biotalous nykyisten resurssien käytön arvoa. Monipuolinen palveluliiketoiminta on muodostumassa merkittäväksi osaksi biotalous arvonlisän tuotantoa.

Yksi biotalous keskeisistä voimavaroista on kyky hyödyntää kestävästi ja tehokkaasti raaka-aineita, mukaan lukien sivuvirrat lisäarvotuotteiden ja kemikaalien valmistukseen. Tulevaisuudessa monituotteiset biojalostamot, joissa selluloosa ei yksinään ole päätuote, tuottavat useita kestäviä vaihtoehtoja nykyisille fossiilipohjaisille tuotteille.

Biotalousstrategian päivityksessä rakennetaan arvopyramidia, joka lähtee siitä, että saatavilla olevia raaka-aineita käytetään mahdollisimman kestävästi ja niiden arvoketjuja pidennetään aikaisemmasta. Raaka-aineita käytetään biotalous perinteisten tuotteiden ja palvelujen tuottamiseen, mutta pyramidin huipulla niistä on syntynyt korkeamman arvonalisän tuotteita.